

Συνηγορία και αυτοσυνηγορία στην ψυχική υγεία: Παρελθόν, παρόν, μέλλον
Σάββατο 19 Σεπτεμβρίου 2020

Οργανώσεις ψυχικής υγείας στην Αθήνα του 20ού αιώνα

Δέσπω Κριτωτάκη, ιστορικός

Institut national de la santé et de la recherche médicale

Προβληματική της έρευνας

“Mental health advocacy: Reassessing the history of mental health organizations in the second half of the twentieth century”

Οργανώσεις ψυχικής υγείας στην Ελλάδα

Πότε;

Από ποιους;

Με ποιους σκοπούς;

Από πότε μπορούμε να μιλήσουμε για συνηγορία και αυτοσυνηγορία στην ψυχική υγεία;

Το αρχείο του Πρωτοδικείου Αθηνών

1914-σήμερα

- Ευρετήρια: όνομα και χρονολογία ίδρυσης
- Καταστατικά: σκοποί, μέσα, μέλη, πόροι, διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ελέγχου...

Πόσες οργανώσεις;

Πηγή: Ευρετήρια συλλόγων, Πρωτοδικείο Αθηνών

Είδη οργανώσεων

- Οργανώσεις γονέων και κηδεμόνων: 38%
 - Γονείς παιδιών με νοητική υστέρηση, αυτισμό, ψυχικές διαταραχές
 - Πανελλήνια Ένωσις Γονέων και Κηδεμόνων Απροσαρμόστων Παίδων (ΠΕΓΚΑΠ), 1960
 - Σύνδεση με υπηρεσία, π.χ. ειδικό σχολείο ή θεραπευτική μονάδα
 - Βελτίωση λειτουργίας της υπηρεσίας
 - Θεραπεία, εκπαίδευση, κοινωνική προσαρμογή και αποκατάσταση των παιδιών
 - Ενημέρωση και επικοινωνία των γονιών
 - Προώθηση μέτρων και πολιτικών
 - Σχολές γονέων
- Επαγγελματικές οργανώσεις: 30%
 - Οργάνωση των επαγγελματιών, προώθηση της επιστημονικής έρευνας, επικοινωνία και συνεργασία των επαγγελματιών
 - Κοινωνικοί και εκπαιδευτικοί σκοποί

Συνηγορία και αυτοσυνηγορία

Ενέργειες για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας για μια ισότιμη ζωή και για περίθαλψη, θεραπεία και αποκατάσταση

Πριν τη δεκαετία του 1980 όχι ως δηλωμένοι στόχοι

Συνηγορία και αυτοσυνηγορία στις γονεϊκές οργανώσεις

ΠΕΓΚΑΠ 1960: μετάβαση από φιλανθρωπία σε
δικαίωμα και κοινωνική και κρατική υποχρέωση

Δεκαετία 1980

Ρητός στόχος συνηγορίας

Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Ειδικού Παιδικού
Σταθμού με την Επωνυμία Κέντρον Ειδικής Αγωγής
Δημιουργία (1983): υποστήριξη των δικαιωμάτων και
συμφερόντων των παιδιών του Κέντρου

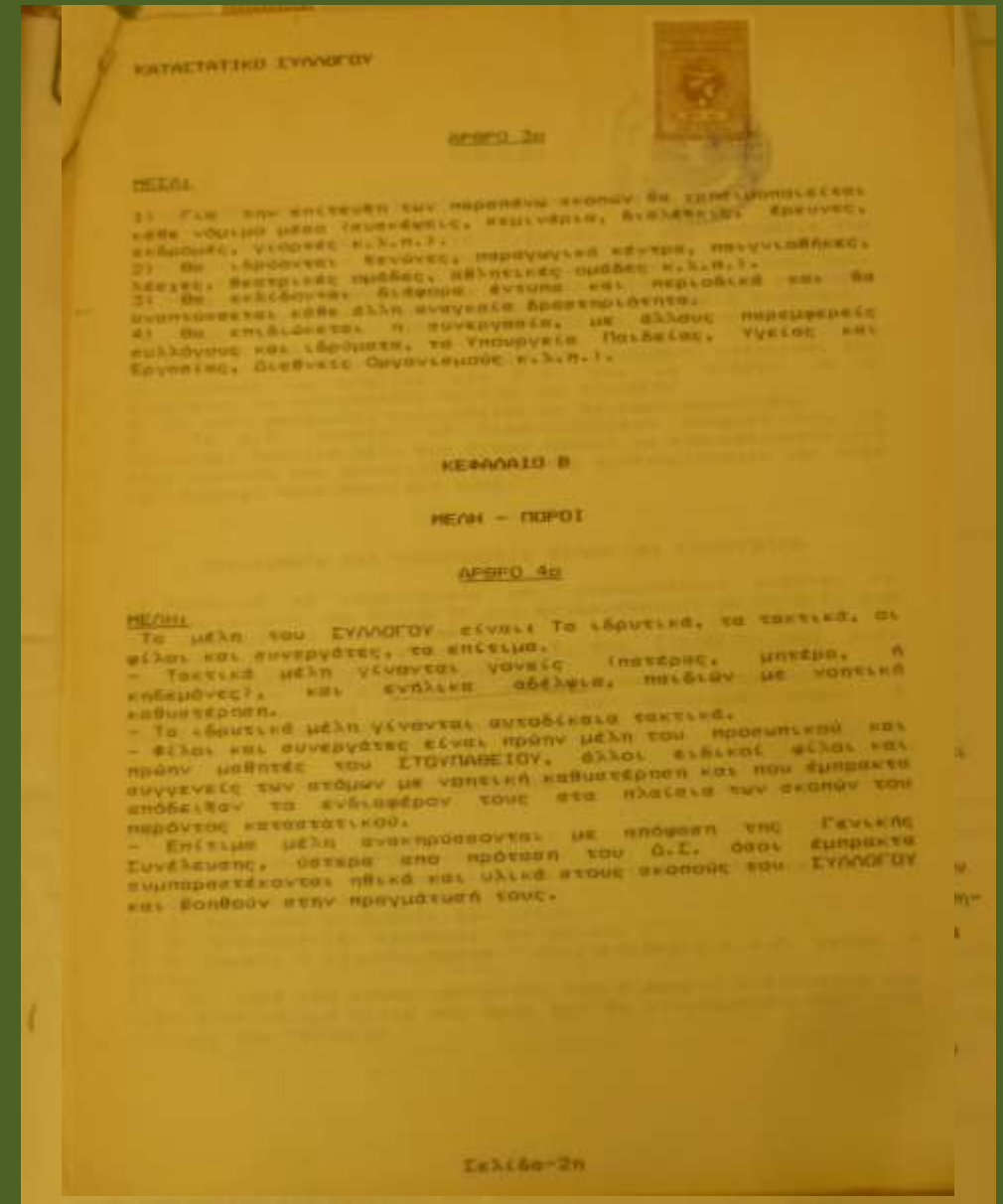
Έμμεση υιοθέτηση αυτοσυνηγορίας

Ένταξης της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Γονέων
και Κηδεμόνων Αναπήρων Τέκνων (ΠΟΣΓΚΑΤ, 1983) στην
Πανελλήνια Συνομοσπονδία Σωματείων Ατόμων με Ειδικές
Ανάγκες («Πανελλήνιο Αγωνιστικό Αναπηρικό Κίνημα», 1988)

Δεκαετία 1990

Εμφάνιση αυτοσυνηγορίας

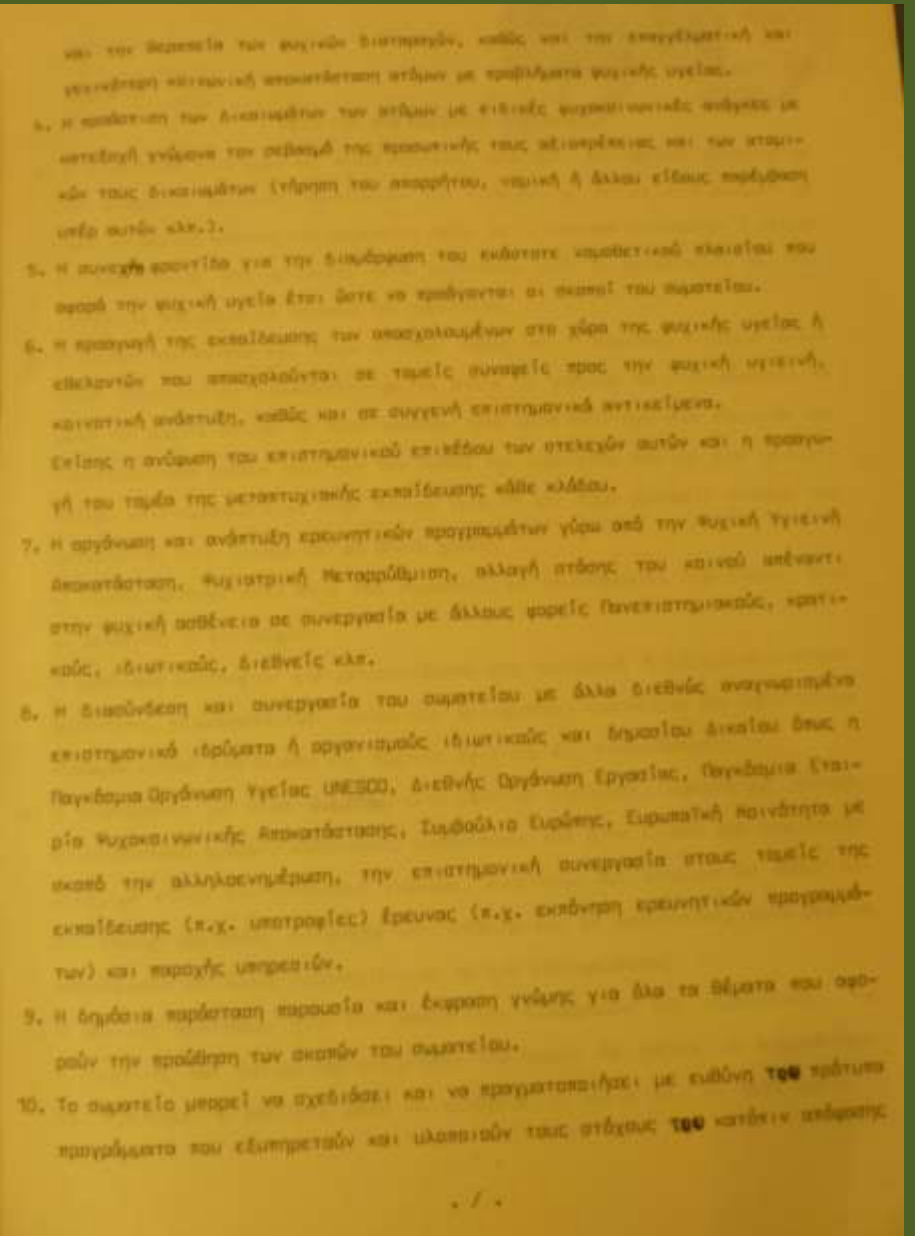
Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Ειδικού Σχολείου το
Στουπάθειο (1990): οι απόφοιτοι του σχολείου ως φίλοι και
συνεργάτες του συλλόγου

Συνηγορία και αυτοσυνηγορία στις επαγγελματικές οργανώσεις

Τέλος της δεκαετίας του 1980

Ελληνική Εταιρεία για τον Αποϊδρυματισμό και την
Ψυχική Υγεία (ΑΠΟΨΥ) 1989: προάσπιση των
δικαιωμάτων και σεβασμός της αξιοπρέπειας των
ατόμων με ειδικές ψυχοκοινωνικές ανάγκες

Συνηγορία και αυτοσυνηγορία σε διαφορετικές οργανώσεις

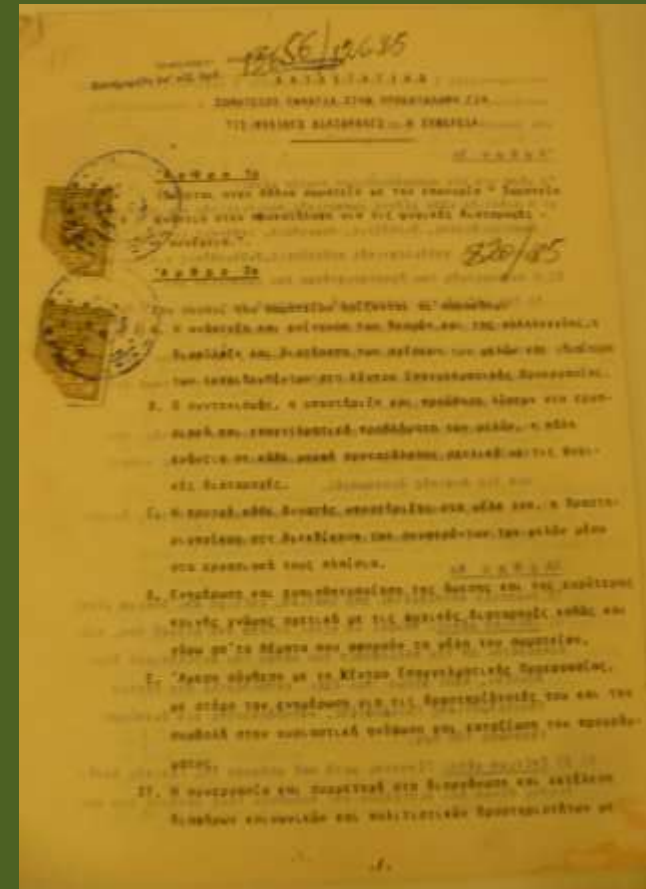
Δεκαετία 1950 επιστημονικές-διαφωτιστικές οργανώσεις

Εθνική Εταιρεία Εναντίον της Επιληψίας, 1956: «νομική κατοχύρωσι των επιληπτικών εις προβλήματα απορρέοντα εκ της παθήσεώς τους»

Δεκαετία 1980 οργανώσεις (με συμμετοχή) ψυχικά ασθενών

- Κίνηση για τα Δικαιώματα των «Ψυχασθενών», 1980
Κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών
Λήψη αποφάσεων για τη ζωή και θεραπεία τους, τις πολιτικές ψυχικής υγείας
- Σωματείο Εναντία στην Προκατάληψη «Η Συνέχεια», 1985
Αντιμέτωπιση του στίγματος
Προάσπιση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών στην εργασία
Αλληλοϋποστήριξη
Οργάνωση διαμαρτυριών προς τους υπεύθυνους φορείς
Τακτικά μέλη: όσοι είχαν εκπαιδευτεί στο Κέντρο Επαγγελματικής Προεργασίας αλλά και όσοι είχαν «περάσει ψυχικές διαταραχές» μετά από ένα εξάμηνο ως δόκιμα μέλη

Συμπεράσματα

- Σύλλογοι για την ψυχική υγεία κυρίως στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα
- Πρώτα οι επαγγελματικοί, στη συνέχεια οι επιστημονικοί-διαφωτιστικοί, αργότερα οι γονεϊκοί
- Η πλειονότητα των συλλόγων γονεϊκοί
- Συνηγορία και αυτοσυνηγορία στη δεκαετία του 1980, πρώτα και κύρια από συλλόγους (με συμμετοχή) ασθενών
- Πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές μετά το 1974
- Αλλαγές στους θεσμούς και στα επαγγέλματα ψυχικής υγείας